СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. — РІК XL. Ч. 234. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 7 жовтня 1932.

VOL. XL. — No. 234. Jersey City, N. J., Friday, October 7, 1932. — THREE CENTS.

СЕНАТОР БОРА СТАЄ В ОБОРОНІ НІМЕЧЧИНИ

БОЇЗ (Айдаго). — Сенатор Бора заявив, що він не погоджується з тими, котрі не признають Німеччині слушности у її домаганню рівности в зброєнню. Він підчеркнув, що вимога Німців є природною і справедливою. А коли інші держави не погоджуються з тим, то це значить, що вони є далі за те, щоби міжнародні непорозуміння вирівнувати війною.

Разом з тим сенатор Бора заявив, що він є певний, що Німеччина таки возьме далі участь у нарадах міжнародньої конференції світового розброєння. Вона далі буде домагатися своїх слушних прав, але не стане на перешкоді доведенню конференції роззброєння до успішного кінця.

ГУВЕР ПРОТИ ПОШИРЮВАННЯ ФАЛЬШИВИХ ПОГОЛОСОК.

ФОРТ ВЕЙН (Індіяна). — У своїй промові, виголошеній з вагону до публики, що його витала, виступив президент Гувер з дуже гострою критикою неджентельменського поведення з боку тих, котрі його критикують. Він казав, що йому закидають, що йому була байдужною недоля мільонів, що він сидів три роки в Білім Домі й цілком не турбувався нуждою краю. Гувер зазначив з обуренням, що не стає прямо слів, щоби відповідати на такі закиди, звернені проти того, на кого нарід вложив святий обовязок думати і дбати про край

Отся промова відносилася до говернора Рузвелта, котрий недавно критикував діяльність Гувера.

З БІРЖОЮ ЗНОВ НЕДОБРЕ.

НЮ ЙОРК. — Спекулянти ждали на першу промову Гувера в надії, що вона буде підйомом і вартісні папери підскочать угору. Та сталося якраз навпаки. Папери полетіли вниз.

СМІТ ЗНОВ У БОРОТЬБІ.

НЮ ЙОРК. — Ал Смит знову виринає на публичній арені. А це означає нову боротьбу. Щойно перефорсував він демократичну номінацію Лімена на говернора, а тепер прийдеться йому звести боротьбу, щоби не допустити до номінації Вокера кандидатом на мейора міста Ню Йорку. А за таку кандидатуру є тепер Тамані Гол.

Надіються, що Смит виступить у скорому часі з промовою за вибір Рузвелта президентом.

СКОРОЧУЮТЬ ДНІ ПРАЦІ БЕЗ ЗМЕНШЕННЯ ПЛАТЕНЬ.

НЮ ЙОРК. — „Ди Нюз Синдикейт Компані, Інк.", яка видає „Ди Дейлі Нюз", завела для своїх робітників пятьденний тиждень праці з тим, що виплачуватиме робітникам тісамі тижневі платні, які були досі.

ПРОГРАВ БОРОТЬБУ, А ВИГРАВ ПРИЗНАННЯ.

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО. — Навіть політичні противники й особисті вороги генерала Бертольда Клінгера-Гольфера, що стояв на чолі повстанської, а тепер розбитої армії, признають, що він характерна й відважна людина. Бо коли політикани по громі порозбігались і поспасались утечею, він з усмішкою підійшов до военного арсеналу і дав себе арештувати та відставити до военного суду, який має його судити.

БІЛЬШЕ ХОДЯТЬ ДО ТЕАТРІВ.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Чарлз Скурес, що розпоряджає найбільшим у світі числом театрів, подає, що театральна фреквенція за останні 8 тижнів значно збільшилась. І як тільки таке потревае трохи довше, то театри знову робитимуть добрі бизнеси.

СТУДЕНТИ ПРИХОДЯТЬ ДО РОЗУМУ.

МІДЛТАВН (Конетикот). — Президент Луіс з Лафает Каледж подає, що між студентами вже не грає на першу скрипку той студент, котрий під неділю вганяв автомобілями і вибивався у спорті, а той, котрий пильнує книжки і набирається розуму.

КУРТИС ДАЛІ В ОБОРОНІ ТАРИФИ.

ЛІНКОЛЬН (Небраска). — Чарлз Куртіс, заступник президента, назвав історію республіканської тарифи історією охорони американських фармерів.

Куртіс доказував, що як у 1930 р. піднесено ціло на ввіз мяса, то цей ввіз, який виносив у 1930 р. 38,000,000 фунтів, зменшився в перших 8 місяцях 1931 р. до 2,000,000 фунтів.

Подібне сталося з маслом і з іншими фармерськими продуктами.

ПІЗНАЛИ НОВОГО ГУВЕРА.

СЕРІНТ ПОЛ. — Фармери Мінесоти, прислухуючися радіом промові Гувера в Де Мойн, кажуть, що пізнали в ним другу людину. Вони були зворушені його мовою. Але всетаки годі сказати, чи будуть на нього голосувати. Якби їх положення в остатній хвилі перед виборами поліпшилось, то не заважилоб і вони віддали би голоси таки на Гувера.

ГОРКОГО НЕ ВПУСТИЛИ ДО ГОЛЯНДІЇ.

Максим Горкий, як відомо, вибрався був на противоенний конгрес в Амстердамі. Він задержався в Берліні й там перебуде до кінця конгресу, бо голяндська влада не згодилася на виїзд большевицької делегації до Голяндії. Не впустили до Голяндії навіть і Горкого, хоч інтервеніювала організація голяндських письменників і журналістів. Зрештою стан здоровля Горкого такий поганий, що подорожувати приходиться йому дуже тяжко.

СТРАШНИЙ ЗЛОЧИН ВІЙТА.

У Королівці (пов. ліцинський) згоріли будинки приниченого в урядуванні начальника громади, Яна Тішеля. Згоріло теж збіже. Коли люди трохи вгасили вогонь, знайшли на стриху хати трупи 5 осіб. Стверділи, що Тішель застрілив свою 55-літню жінку, Анну, 19-літнього сина та дочки. Трупів поскладав рядом, потім підпалив хату й сам застрілився з револьвера.

700 ПОДАНЬ НА 17 ВІЛЬНИХ ПОСАД.

Про величезну гіперпродукцію учительських сил у Польщі свідчить факт, що на 17 вільних учительських посад в народніх школах на території львівської куратореї вплинуло понад 700 подань. Між ними знаходяться кандидати і кандидатки, які вже цілими роками стараються за посаду.

ЗА ЩО ВЖЕ КАРАЮТЬ.

Гурток студіюючої молоді та старших громадян, що перебувають у Познані, уладив був спільну вечерю на Різдво та під новий рік (Маланку) в однім невеличким ресторані. Тому, що було коло 25 осіб, а льокаль дуже малий, господар згодився на Маланку замкнути льокаль для інших гостей вже від 7. год. вечором, щоб не мати з ними зайвих клопотів. За цю вечерю один постерунковий зробив фантастичний донос на бідного реставратора, Поляка, що він, мовляв, „спіскує" з Українцями, большевиками (?) і т. п. І от Богу духа винний чодовік має ще досі багато тяганини перед поліцію та суд, а все тільки за те, що у своїй домівці задля невеликого зарібку дав українським переселенцям на чужині змогу збірається до спільної святої вечері. А може й дістане кару за продаж куска хліба Українцям?

ВАЖНІ ВИНАХОДИ.

Володимир Бурчицький, учитель, артист-маляр у Станіславові, опатентував два винаходи, а саме: жарові сітки і пальники, що побільшують ясність світла. Одержане цим способом „вічне світло" використується практичними при влаштовуванні кумерів домів, вуличних назв, дорогоказів, стацийних написів, вивісок, візитівок на дверях і т. п.

САМОГУБСТВО В ЧАСІ ЕКЗЕКУЦІЇ.

Власник фільварку Вронікі під Пйотрковом, Фелікс Вільще, в часі, коли приїхав до нього коморник, щоби екзекувати належитість, відобрав собі життя, стрілявши до себе з револьвера. Коморник перервав своє урядування і занявся ратунком самогубця.

ЖІНОЧИЙ САМОСУД НА ЦВИНТАРІ.

Самогубство хеміка Врублевського у Львові викликало в жіночих колах велике негодування проти його жінки, що стала причиною його смерти. Підчас похорону, на який приїхала з Перегінська його жінка, велика маса зібраного жіноцтва кинулася на Личаківському цвинтарі на Врублевську й хотіла її злінчувати на гробі чоловіка. З важким трудом удалося караванярам і родині вирвати молоду вдову з рук обурених напасниць і вивезти критим самоходом до міста.

ЖАЛО ПЧОЛИ ЛІКОМ НА РАКА.

В білгородському часописі „Време" появилася розмова з професором тамошнього університету, д-ром Саговичем, що був асистентом проф. Йогановича, відомого спеціяліста в лїченню хороби рака. Завдяки численним обсервацїям удалося їм стверднти, що пасічники не хорують на рака. Знаючи наслідки вжалення нормальної людської тканки, вони почали досліджувати вплив жала на тканку хорих на рака, спершу звірят, опісля людей. Показалося, що після третього і четвертого вжалення раковий новотвір на тканці тіла маліє. До цілковитого уступлення новотвору не вдалося їм довести з причини смерти проф. Йогановича. Однак його досвідами зацікавилися спеціялісти в Европі та Америці, які працюють тепер над винайденням сироватки, зложеної з трїйливих складників пчолячого жала та з екстракту тканини ракувтих. Така сироватка буде дуже успішною при лїченню найрізнїших видів хороби рака.

З СИБІРУ ПІСЛЯ 18 ЛІТ.

До Черновець вернулися з Сибіру з полону Йосиф Черньовський та Карло Аранович з жінками. Йшли пішки 7 місяців до самих Черновець. Оповідають про страшні житєві умовини в СРСР.

АДАМ МИЦКЕВИЧ ЗГИНУВ ВІД ТРУТИНИ?

У „Вядомостях Літерацких" появилася сензаційна стаття Боя-Желенського п. н. „Чи Адама Мицкевича отруїли?" Всі дотеперішні біографи Мицкевича подавали, що Мицкевич умер на холеру в Константинополі, де він перебував у звязку з організацією жидівського протимосковського легіону. Бой твердить, що в одній приватній бібліотеці він знайшов документи, які підтверджують уже давнійший здогад, що Мицкевич згинув отроєний, та що в справу того отроєння замішаний хтось з групи Замойського. Причиною отроєння було те, що хотіли зратувати великого польського поета перед компромітацією, за яку вважалося його участь в організації жидівського легіону.

На тлі виступу Боя-Желенського дочалася вже полеміка, яка вепно не сильніше розгориться. Два автори, що виступили досі, опрокидують твердження Боя, а один з них домагається, щоби Бой виявив ті документи, про які пише, що знайшов їх в одній приватній бібліотеці.

СМЕРТЬ ЧОТИРОХ ПЛАСТУНОК.

Над озером коло села Єзьорко в коширському повіті знаходиться табор жидівських пластунів. Перед кількома днями веслувалися на човні 6 пластунок. Майже коло пристані човен перевернувся і тільки двоє дівчат, що вміли плавати, врятувались; інші чотири втопилися.

ВИКОРИСТУВАВ БЕЗРОБІТНИХ.

Бувший сержант Антін Самарик заложив у Львові рекламове бюро й оголосив у часописах, що має багато посад до роздачі. На виклід оголошення не потребував довго ждати. Зголосилося до нього багато осіб, особливо жінок, з якими він списав умови, обіцяв добре платні посади, крім того білети до кіна і театрів, самоходи, книжки та інші вигоди. Одначе кожна рефлектантка мусіла наперед зложити до його рук більшу грошеву суму. Згодом показалося, що в його бюрі нема взагалі ніякого заняття, ані що він не додержує їнших зобовязань. Зложені гроші також пропали. Наслідком донесень ошуканих осіб Самарика арештували й відставили до слідчої вязниці.

ЗАСТРІЛИВ ГАДИНУ НА ГРУДЯХ.

Було задушно, отже одної ночі робітник, що робив у ренчара Дж. Р. Райлія в Акрон, у Каліфорнії, ліг спати на дворі. Коли ренчар вийшов рано на двір, побачив на грудях сплячого робітника гадину, що також спала, звинувшися в клубочок. Як відомо, всі плазуни, а між ними й гадюки, холоднокровні, отже люблять вигріватися на теплих місцях. Тому то так часто чуємо, що цьому та тому гадюка спала на грудях. Щоб мав робити Райлі, щоби врятувати свого робітника від ухушення? Взяв стрільбу й застрілив гадюку, поціливши її в самісіньку голову. Чи був вдячний за це робітник, не знати, бо вистріл і його збудив, отже мусів раньше встати.

НОВІ ПОДАТКИ.

Польські міністерства опрацьовують проект утворення нового фонду помочі безробітним. Гроші на той фонд мають зібрати через наложення нового податку на цукор, пиво, газ, дріжджі і т. д. Значить, буде ще більше безробітних.

ПРОГРАВ ЖІНКУ В КАРТИ.

В Модричеві під Сосніцем мешкає торговельний агент З., що у вільних хвилях любив грати в карти зі своїм сусідом К., безробітним кавалером. Колиськуті агент програв до нього увесь свій маєток. Не маючи грош, поставив на карту свою молоду, 26-літню жінку, щоби відбитися. Однак і цим разом карта йому не сприяла. Програв жінку і, будучи говоривим грачем (Поляки всі „гонорові". — Прим. складача), передав її свому партнерові. Жінка не противилась і перейшла до меншання кавалера К. на його власність, не перейнявши до меншання кавалера К. на його власність, не питаючи, що він безробітний. Справою занялася влада.

ДАЛЬШІ ВІДОМОСТИ ПРО ПОВСТАНСЬКІ ВИБУХИ НА ВОЛИНІ І ПОЛІССІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — З відомостей, які надійшли з Волині, виходить, що на Волині і Поліссю вибухло справжнє селянське повстання. Польська преса про це мовчить, а Польська Агенція Телеграфічне подає цілком фальшиві звідомлення. Тимчасом на повстанських землях Польща перевела вже нову кровавy „пацифікацію". Населення тероризують у нечуваний спосіб. Катують селян без розбору, на кого тільки попадуть. По селах повно війська й жандармерії. За марне слово спротиву вішають. І так 12 серпня повішено під Повурським без жадного суду 12 людей.

НОВИЙ ЗАКАРПАТСЬКИЙ ЕПИСКОП — НАРОДОВЕЦЬ.

УЖГОРОД (Закарпатська Україна). — Закарпатські Українці дуже вдячні тим, що новопоставлений епископ, о. Олександер Стойка, виявляє себе справжнім народовцем, вимагає від священиків мадяронів і їх родин, щоб говорили по українськи, та ставиться дуже прихильно до Українців з Великої України і Галичини, котрі жиють на Закарпатю і працюють там на ріжних полях.

СОРОКЛІТТЯ „ДНІСТРА".

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Товариство Взаїмних Обезпечень „Дністер" повинно обходити 40-літній ювилей свого істнування. Супроти польського наступу на ту нашу інотитуцію Управа Товариства ухвалила, що не буде обходити ювилею, тільки призначує сороковий рік життя Товариства роком інтензивної праці для скріплення його фінансових основ та для дальшої його розбудови.

ВЖЕ И УКРАЇНСЬКИХ МОЛОЧАРІВ АРЕШТУЮТЬ.

ЯВОРІВ (Західня Україна). — Бути молочарем в українській молочарні, це вже в очах польської поліції „протипаньствова" робота. І тому арештовано молочаря з Котів, Василя Перуна, і держано 5 тижнів у вязниці, не виказуючи йому ніякої вини крім тої, що є молочарем в українській молочарні.

ФРАНЦУСЬКІ ЗАПАСИ ЗОЛОТА ВИЧЕРПУЮТЬСЯ.

ПАРИЖ. — Причиною ріжних економічних клопотів держав Европи, які ждуть помочі від Франції, є вичерпання запасів золота у французьких банках. Через те й Франція схиляється до більше помірковаої политики.

ПОЕТИ ЧИ АДВОКАТИ?

РИМ. — У своїй промові, виголошеній на відкриттю конвенції італійських адвокатів, Мусоліні заявив, що, на його думку, Італія завдячує адвокатам більше ніж поетам.

КОРОЛЬ РУМУНІЇ ПРОТЕСТУЄ.

БУКАРЕШТ. — Румунський король Кароль подав до газет заперечення чуток, буцімто він хотів допекти своїй жінці, коли відкликав від неї свого сина.

ЗА ПОЛІТИКУ ПАРТІЇ ПРАЦІ.

ЛЕСТЕР (Англія). — Конвенція партії праці вела горячі дебати за дальшу політику партії.

Більш агресивні лейбористи поставили внесення, щоби партія признала своєю цілю заведення якнайскорше соціялізму в Англії. Проти внесення промовляли старші члени партії, головно Гендерсон, відомий зі своїх міжнародніх виступів.

Коли за резолюцію заявився Чарлз Тревеліян, котрий колись належав до ліберальної партії, конвенція приняла внесок подавляючою більшістю.

ЗАПОВІДАЮТЬ ПЕРЕМИНИ В УГОРЩИНІ.

БУДАПЕШТ. — Злучена мадярська урядова партія, що стоїть за теперішний уряд, опинилась, як кажуть, перед розбиттям. Колиб це наступило, то до уряду знову прийшов би Бетлен, що був міністром 10 літ і уступив перед двома роками.

АНГЛІЯ НЕ ВДАЄТЬСЯ КОНФЕРЕНЦІЯ ПРО УЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН. — Держави приняли англійський плян скликання конференції великих держав для рішення справи узброєння Німеччини дуже холодно.

З одного боку Німеччина, а з другого боку Франція поставились до пропозиції з великою резервою. З огляду на опозицію Німеччини, Англія могла би пробувати скликати конференцію без Німеччини, але супроти опозиції Франції ледви чи Англія захоче робити заходи в тій справі.

ФРАНЦІЯ СПШИТЬ З ДОПОМОГОЮ ФАРМЕРАМ.

ПАРИЖ. — Кабінет міністрів постановив предложити парламентови ухвалу про визначення сотнею на замагазинування 22 мілюнів бушлів пшениці.

На основі цього пляну збіже мало би остатися в руках фармерів, але під зарядом рільничих організацій.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy
One year $ 7.00
Six months $ 3.75
Three months $ 2.00

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік $ 7.00
На пів року $ 3.75
На три місяці $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:
One year $10.00
Six months $ 5.00
Three months $ 2.75

В Джерзи Сіті і Заграницею:
На рік $10.00
На пів року $ 5.00
На три місяці $ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Montgomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЛЮДСКІСТЬ ЧИ МАМОНА?

Президентови Гуверови прийшлося розпочати виборчу кампанію в його родинним стейті Айова, себто там, де задовження фармерів сягає до $1,-500,000,000 і де ціна одної тони кукурудзи не виносить стільки, скільки треба заплатити за тону вугля.

Не диво, що в такім положенню треба було президентови зачати кампанію від сентименту, щирого, але разом з тим з агітаційного боку добре обдуманого. І тому взявся президент описувати на вступі своєї промови свої діточі сирітські дні, у часах великої депресії й такої нужди, коли й на Різдво не було можна зготовити відповідної вечері.

Нема сумніву, що такі спомини роблять на случаях своє враження, особливо, коли бесідник лучить ті спомини з програмою своєї праці, яка оснувувалась на гуманности, на тім, щоби банкирі, промисловці й працедавці самі приходили до переконання, що на першім місці мусить стануги людскість, а щойно на другім — гріш.

Ті, що слухали промови президента Гувера, були тронуті його щирістю і горячо його оплескували. Та питання, чи за тими оплесками слідуватиме віддання голосів на Гувера як наступного президента. Щодо цього, то навіть найбільші республиканські оптимісти не можуть дати ніякого запевнення.

Президент говорив щиро. В те ніхто не сумніваеться. Але саме та щирість заставляе фармерів до думання, чи ратунок, який обертавася головно біля того, щоби була задержана золота стопа, щоби не були захитані у своїй вартости доляр і державні бонди, є дійсним ратунком для тих міліонів, котрі не мають ніякого доляра і ніяких вартісних паперів, а тільки заморгедженої фарми, які виставлено на лицитацію.

Коли говориться про гуманність як першу вимогу, то й долю обдовжених десяток міліонів фармерів чи безробітних повинна стояти на першім місці, без огляду на те, чи їх ратунок потягне за собою дефляцію, чи захитається вартість бондів. Ратування живих людей є важнішою справою ніж ратування кредиту і валюти. Так це розуміють фармери. І тому в день промови президента можна було вичитати на таблицях, які видніли на фармерських візках, котрі їздили по місті Де Мойн, що фармерам не треба кредитів, бо кредити це збільшені довги, а тільки відповідних цін на рільні продукти; треба того, щоб за людську працю по людськи платили. А як це зробити, на те відповіди фармери ще не почули.

Марко Гарт.

НЕ ПОРА ВИЧІКУВАТИ.

Наше національне „хочу" створило актуальність справи нашої державности. Проте розв'язання справи вимагає дальших кроків. Треба пізнати не тільки минуле, але й сучасне. Потрібно насамперед винищити увесь бурян на національній ниві, збільшити її родючість і здатність до шляхотнення. А це вимагає не тільки мозолів та волі — охоти до праці, але й засобів: освіти, досвіду та знарядів. Потрібно не тільки руками виривати корчі з мало придатної для засіву рілі, але думати, як запобігати наростанню корчів і буряну.

Співи або представлення чи ширі розмови красною рідною мовою зробили своє й роблять далі, але самі по собі для нашого визволення мають вони таке саме посередне значіння, як напр. ціла ідея самоозначення народів. Хто сам собі не помагає, тому й Бог не поможе, не то, що якась-там Антанта чи Ліга Націй.

А як помагаємо ми собі будувати нашу державність? З якою духовою зброею руша-емо ми далі? Чи чекати на добру годину? Щож як вона прийде за 20—50 років, або для нас, Українців, уже взагалі не прийде?

Чимало наших „батьків народу" ще й сьогодні почувають себе „репрезентантами", „заслуженими дівчами" тай годі. Ще нині виспівують приемні мельодії, на загумінковій печі, вигріваючи свої чулі бо-кики, та на кожний натиск життя мають заздалегідь приготовану заяву про щиру любов до земляків і сусідів. Вони не знають про ті величезні рухи, які потрясають цілим світом, але на все мають готову відповідь. Є це здебільшого відповідь без праця дискусії, без застережень. Бож вони є завше непомильні та роблять „рельну політику".

Що їх справді обходить, коли в світі руйнуються старі ідейности та повстають нові, коли марево небувалої ще різні народів щораз більше приви-джується, коли й найбільші людські святощі віддаються під дискусію, а з найганебніших учеників майструються ге-ройства?

Хібаж їх обходить, що без-карно погромщики — Шварцбарти белькочуть про „справедливу помсту", мордуючи наших героїв? Хібаж їх обходить, що ріжні сусіди виставляють геройську оборону України від напасників як німецьку, англійську чи більше-вицьку інтригу?

Пощо нам справді турбуватися? Миж такі здатні. Україна є багата, має родючу землю та плодючий нарід. Маемо гарні пісні, є в нас найгарніші на світі дівчата, росте в нас на-датно та костромським чи ма-зурським „мужикам" смакує наш хлібець, маемо подостат-ком для всіх сусідів заліза, вугля, нафти, соли, ріжних си-рівців і харчів, і т. п.

Що з того, коли наші замріяні й слухняно-терпеливі па-рубки наймитують скрізь у чу-жих: одні через свою неосві-ченність, другі — завдяки сво-їм дипломам?

Що з того, як земляки на-ші на рідній землі напів — або зовсім голодують та не знахо-дять собі приміщення в пози-тивній праці, дарма, що не-розроблені ділянки культури й господарства рідного краю ни-діють від недостачі працівни-ків?

Та й що з того, коли наші вигнанці на чужині здебільшого тиняються неначе тіни, поза реальним життям і поневі-ряються?

Наші найбільше „реальні" репрезентанти цього не бачать, бож усвідомлення цих фактів псувалоб їх „добросусідські" відносини до переможців.

А через це для такої реаль-ної політики заникли всякі проблеми. У найновіших часі намагаються вони питання українського визволення зве-сти до справи організації, себто переважно до чин-ности механічної. Одиниці та загал, у покорі ведені „едино-законними" батьками наро-ду, мають дочекатися власної держави. Десь схована органі-зація підготовить повстання, здійснить переворот та в „слушну годину" покличе до проводу „едино законну вла-ду". До того часу можливо вичікувати.

А тому й партії наші наза-гал обмежуються тільки пев-ними процесами, яким вони надають рішаюче значіння. Вони цупко тримаються протер-тих стежок, дарма, що на тих старих торах є замало місця для сучасної української дій-сности. Є це немов старе кори-то річки, що не може вмістити в своїх берегах нових вод пі-сля повені. Вода силоміць шу-кає інших берегів, дробиться на кілька потоків, або приймає вигляд безформеного розливу.

Подібна є напр. істотна при-чина дроблення наших полі-тичних угруповань та нахилу більшости думаючих Україн-ців до непартійного гуртування.

Проте наші партії лишень настільки не мають ніяких виглядів на успіх їх політики, наскільки обмежені злидними (особливо на еміграції) та мають малі звязки (часто не ма-ють ніяких) з національно ру-хливішими силами на Наддні-прянщині. Наслідком такого стану річей бракує їм підклад для властивої політики, а че-рез це вони займаються всім іншим, тільки не політикою. А передусім „інтерпелюють", — особливо, коли це вдається ро-бити найлекшим способом.

Безперечно всі ми повинні якнайбільше радіти з приводу поступу обєднання розпоро-шених українських гуртків і о-диниць в краю та на еміграції, але це не є суть справи. Це тільки шлях, метода, а не засада політики. Чи бага-то осягнемо, коли наша на-ціональна оборона придбає кілька нових списків чле-нів, які не виявляють ні-якого громадського акти-візму, які навіть своїх (до-бровільно на себе прийнятих і найменших) вкладок не будуть платити? Якби так справді в нас було, то воля свідомих о-диниць надто мало вже супро-тиви байдужности й ледаїства міліонів.

Отже й нема чого, склавши руки, вичікувати, аж нас „по-кличуть". На те, щоб зуміти повертати хуртовиною роз-бурхані води до бажаного ко-рита, потрібно пізнати через та силу й характер цих вод.

У політиці всі чесні засоби є добрі й справні, коли відпо-відають добі, потребі нації та її реальним даним. Але в на-ціональній ідеології, що є властивим двигуном кожної справді реальної політики, не всі реально-політичні гасла можна виправдати. Сама полі-тика не є самометою. Таксамо ніяка реальна політика ніколи не замінить для тверезих лю-дей їх ідеольогічні, засади.

На наше нещастя деякі на-ші земляки вважають ту чи іншу реальну політику за ос-новну засаду української на-ціональної ідеольогії. Так ідея починає служити політиці. Са-му ідеольогію пристосовується до хвилевих (часто тільки здо-гадних) вигод та інтересів ріж-них гуртків. Наслідком цього можуть поруч себе розвивати-ся навіть протилежні собі взаїмно українські „національ-ні" ідеали та мети.

Наприклад заслілена чи приспана думка, що за остан-нє десятиліття не пішла ні крок вперед, не може знайти льогічного звязку сучасних по-дій на Сході Европи з попе-редніми суспільними відноси-нами в царській Росії. Дійсно, надто довго звикали ми, що наша історія звичайно плентала-ся позаду Європею. Коли навіть наші справжні патріоти опинялися під гнетом узброє-ної ворожої навади, ставали вони речниками переважно чу-жих необхідностей. Через це Українці досі були здебільшо-го тільки матеріялом у чужих руках. Так повстав і безглузд-ний висновок: з Поляками о-боронитися від Москалів, а пізніше „перехитрити". Поля-ків та їх перемогти. Бож ли-шень „хитрі малороси" могли додуматися до того, немов яд-ро справи українського визво-лення тільки в повоєнні боль-шевиків. В тій ціли деякі наші „реальні" політики штучно по-глиблюють наддніпрянсько-га-лицьке розходження, розбива-ють національний табор та прищеплюють молоді думку про неминучу потребу шукання опікунів над справою визво-лення України. Що східні ук-сіди хочуть для себе держави-ти передусім Чорне море, а західні — для себе його за найлекшу ціну здобути, — „ре-альні" земляки наші не зна-ють. Коли на одному несланно-му нашому „союзництві" спіткнувся наш визначний пат-ріот Петлюра, — то ми знаємо, що попереджало цю трагічну подію. Але коли ще сьогодні, після всього кривавого досвіду з останніх років, деякі наші земляки хотілиб нас завести до обновленої „союзницької" неволі, — то годі спокійно ви-кувати. Чейже не вистарчить себе заспокоювати тим, що самі угодовці своїм гаслам не вірять та в тісніших гуртках підсміхаються, як вони кор-лись своїх „союзників" пере-хитрять.

СССР, як і інші займанщи-ки усунуться з українських зе-мель не тому, що вони є аб-сурдні. Ані сама збройна пере-мога не забезпечить на ста-ло існування української дер-жави. Ніяка сусідня держава навколо України не повернеть-ся добровільно до своїх націо-нальних меж. Їх реальне випе-редження українських полі-тиків у найважливіших внутріш-ньо-політичних подіях на всіх українських теренах (на захо-ді особливо перед кожним за-сіданням Ліги Націй або перед виборами до сойму; на Сході — щорічно перед новими жни-вами, перед кожною спробою втечі закордонних і місцевих фаховців і т. п.), їх дійсно реальна політика економічно-го визиску й культурного гноблення Українців, їх вповні реальне розбивання суспіль-ного національного фронту Українців при допомозі „кон-цепцій", „більків", чи ріжних „філій", і т. п. — свідчить про те, що їх державництво у відношенні до Українців є скрізь однакове.

Щоби визволатися політич-но, мусимо насамперед унеза-лежнитися духово. Духове ви-зволення найширших украї-нських мас є найосновнішою передумовою української дер-жавности, а не хочби навіть найщасливша реальна полі-тика.

Розбудова підстав нашої державности є завданням цілого сучасного покоління. Праця має бути поведена на ши-роких торах. Передусім треба навчитись ативізувати себе самих і інших.

Особливо молодь наша має собі це добре затямити.

Годі терпіти й чекати. Годі чекати порятунку від якихось невідомих чинників. Бож єди-ними чинниками, що найменше можуть зависти на манівці, є найактивніші та свідомо-твор-чі одиниці зпоміж підростаю-чого нашого покоління. Отже вже досить ледачої покори, лінивства та розпучливого на-рікання.

Бож нарід це ми самі: оди-ниці та міліони. А та колишня ідилична „стихія" з передрево-люційної доби, — стихія, до якої так радо втікають за по-радою всі, що не можуть собі дати ради з тяжкими пробле-мами сучасности, — може сьо-годні бути тільки темою для поетів, для демагогічного фліртування невизнаних проводирів зі своїми плаченими прислу-жниками, або ще, скажім, тлом для побутових мельодрам.

Для пізнання сучасности та зрозуміння минувшини потрібно всім найздатнішим зпоміж нас гуртуватися в суспільній лаві. Не одиниці — „вискочки" творять історію, але лава рівно-начісних змагунів на всіх мож-ливих ділянках суспільного життя. Первісне поширення ка-толицької церкви, розвиток міжнародного капіталізму, створення соціялістичного ру-ху (доки він ще не панував, а здобував) і т. д. тримали-ся завше в своїх початках за-сади співчинности навіть най-більше відмінних на практиці, але спільною метою сполуче-них одиниць і гуртів. Рівно-часне зусилля членів такої ла-ви злучить їх чини до одного **ланцюха** подій.

Багато з нас ще сьогодні немов тужать за якимсь новим партійництвом. Але, коли би наші здатніші земляки, від со-ціялістів до монархістів чи навпаки, справді глибоко від-чули та пережили пекельні муки при погляді на знасилу-вану й сфальондровану нашу сучасність, — хібаж могли чесні патріоти усуватися від спільної борні в **одній** лаві, хочби цього й не передбачав їх партійний талмуд?

До визволення нації існує в дійсности один шлях, на яко-му є досить місця для кожної своєрідности думання. Щоб реально (а не на словах) себе взаїмно поборювати, потрібно напередь **спільними** зусиллями здобути державність, чи я-кийсь суспільний еклектизм. Стоїмо перед тяжким завдан-ням: як створити з невиробле-ного етнографічного матеріялу нову суспільну синтезу. Через це не сміємо розбиватися, не сміємо хотіти або напередь ви-значену Україну — або ні-якої. В українському дер-жавництві завше знайдеться міс̆це поруч себе для всіх кляс чи груп цілої України. Отже не ви з нами проти нас, але ви з нами проти во-рога. Поборювати себе взаї-мно можемо або для вітхи ворогів, або для власного удосконалення нації. Ми є за другим способом, який є пе-редумовлений ясним розме-жуванням **ворогів і противни-ків.** — („Самостійна Думка").

ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

КОТРІ МОЖНА НАБУТИ В КНИГАРНІ „СВОБОДИ":

	цит.
Перша Книжечка (Буквар), П. Матвійчука	45
Друга Книжечка (Читанка для II. кляси), М. Матвійчука	45
Трета Книжечка (Читанка для III. кляси), М. Матвійчука	60
Четверта Книжечка (Читанка для IV кляси), М. Матвійчука	75
Коротка Історія України, І. Крипякевича	50
Мала Історія України, І. Крипякевича	15
Початкова Географія, з багатьома малюнками і картою, написав Степан Рудницький	75
Мадий Катехизм христіянсько-католицької релігії, уложив о, Іван Рудовий	35
Бібліїна Історія, старого і нового завіта, о. д-ра Ярослава Левицького	85
Шкільний Співанник, Ф. Колесси	75

Замовлення разом з належитою сплати до:

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ОТСІ ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ПРОДАЄТЬСЯ ПО ЗНИЖЕНІЙ ЦІНІ:

ГАРИДАМАКИ, або ІЛЮСТРОВАНІ КОБЗАР Т. Шевченка з дуже гарними ілюстраціями, виданий артистом А. Г. Сластьоною. Формат книжки 14x17. В паперовій оправі $3.50. Тепер $2.00
В полотняній оправі $4.50. Тепер 2.75
В гарній люксусовій оправі $6.00. Тепер 3.50
КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, сторін 707, оправленій. Ціна $2.50. Тепер 1.75
КОБЗАР Т. ШЕВЧЕНКА, сторін 309, виданий Українського Слова. Ціна $1.50. Тепер 1.00
ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 3-ох томах, в гарній оправі. Ціна $8.50. Тепер 5.00
ТВОРИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, в 5-ох томах, звичайна оправа. Ціна $15.00. Тепер 7.50

"SVOBODA,"
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

ШТУЧНИЙ МУЖ.

(Народня казка).

(9)

— До цілунків накрутить цир, вийшов з Кагукалом, сів мене мій чура аж після шлюбу на коня і поїхав кажучи, що — відповів лицар. — Тепер таке не лицює... Ще мушу до-дати, одно: в контракті ваш вуйко, ви і ваш капелян мусять заявити, що я є особисто знаний їм, Стефан Качор Качоровський, гербу Бляха. Також в контракті заявите, що від дня шлюбу, ваш замок з його околицею зветься Качорів.

— Згода, згода! — крикнула Галькша. — Ходім до капеляна. Нехай пише контракт і зараз звінчає нас.

Капелян довго писав той контракт, бо він не писав йо-го пером на папери, а малю-вав пензлем на пергаміні, себто на ослячій шкірі. Скінчив аж під ніч і щойно тоді звін-чав їх. Кагукала Стефан задер-жав за свого чуру і дав йому кімнату зараз при спальні. По другім боці спальні була світ-лиця Галькши. Галькша вхо-дила до спальні дверми від своєї світлиці, Стефан крізь кімнату Кагукала. Вікно спаль-ні Стефан приказав заслонити. Також не сміли стояти там ні свічка ні каганець. До ліжка ішлося напомацки. Коли Сте-фан ішов спати, Кагукало роздяг його і панцир лишився в кімнаті чури. Рано Стефан вийшов зі спальні, надів пан-юся якийсь час лишити тебе саму. У мене в середині щось йопсувалося. Мушу поїхати до того майстра, що зробив ме-не. Нехай мене направить.

Стефан взяв сакву золота і з Кагукалом поїхав до далекого великого міста погулять. В мі-сті Стефан казав зробити со-бі три ляльки завбільшки но-вонародженої дитини. Також казав тим ляльках вкласти в середину такі трубки, що як ляльку потиснеш за черево, то вона рипить. Коли вже надхо-дила пора, що дитина повинна би притйи на світ, Стефан взяв три ляльки і з Кагукалом від-їхав з веселого міста, де ли-шилося майже все золото, яке пан Качор взяв з собою.

На світ прийшли, не як жа-дав контракт, трояки, а двоє. Оба були хлопці. Та Галькши не знала, що було тільки двоє і що вони не штучні. Добре підплачена повитуха, котра також знала, що пані має о-бернений розум, підсунувши до ліжка три ляльки, правди-ві діти зараз винесла і переда-ла бабам в селі, щоби дітям були за мамки.

По якімсь часі пані покли-кала до себе мужа. Він надів панцир і пішов до неї. Вона, заллята сльозами, ломила ру-ки, позираючи на лежачі ко-ло неї три ляльки.

— Як би не те, що плачуть і кидають руками, коли пот-ну, то я гадала би, що вони мертвороджені. Всеж таки во-ни зле початі, бо не хочуть, чи не вміють ссати. Прикла-даю їх до грудей, а вони ні! Повмирають з голоду. Ти є я-кийсь зле зроблений тато, ко-ли маєш такі діти!

— Ти хіба забула, — промо-вив муж, — що то від штуч-ного батька штучні діти? Їм потрібна штучна мама, не та-ка як ти. Щоби вони не пов-мирали з голоду, я зараз візь-му їх і вишлю до міста, де є штучні мамки. Як вони підро-стуть, то зробляться такі, як правдиві діти.

(Конець буде)

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9. жовтня, в годині 2 пополудни, в Гол. Клюбі, 619 В. Лакавана Ave. Проситься членів прибути на ці збори. Дотепер члени цього пострадались вічинись на збори з якимсь ділом, бо в протилежнім разі будуть суспендовані, бо тодішня каса вже більше не може закладати за членів. — Р. Рубльовський, рек. секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. Самість, від. 163, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 жовтня, точно в го-дині 1-ій пополудни під ч. 847 Н. Фрезін ул. проситься всіх членів місцевих і по-замісцевих прибути на збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Також при-глашується довгучасних, щоби вирівнали свої залягості, бо в противнім разі постануть ся після статута. — Мих. Парасич, секр. спід. секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЬЮ ЙОРК, Н. Й.

Пошануймо память героїв.

У важких часах, які доводиться тепер нам переживати, душа наша сама звертається до великих постатей наших героїв і шукає у них підйому до дальшої боротьби. Для того саме цілі впродовж року у нас Свята Героїв, які повинні здобути собі право горожанства всюди, де тільки живуть Українці.

Нью-йоркське громадянство пошанує героїв у неділю, дня 9 жовтня, панахидами і концертом, який відбудеться в Українськім Народнім Домі. Концерт влаштовують відділи ОДВУ виданий ними відозві читаємо між іншим таке:

„За Тебе гинемо, Україно мила!" Це останні прощальні слова Борців-Героїв, що сповнили великі діла, що життя своє жертвували для щастя будучини грядучих поколінь.

Вража світова війна, довгі літа за Україну не посіяли зерна невіри в їх молодих серцях! Вони не хотіли погодитися з неймовірним фактом, що ідеал Соборної України не здійснений, що Україна пеленашла в руки ворогів, що вони розтоптані, віковічні бажання українського народу силою зброї знищені. Напереконі усім цьому вони пішли боротися за найсвятіші права, за найдивніше добро: за землю і волю!

І невеличке число тих, що своєю кровю зросили рідну землю та в насильному духанню лягли в могилу на полі слави. Чи й смертю їх скінчилося все? О, ні, вони зродили в нас революційного духа, лишили нам кривавий заповіт, який глибоко записаний у наших серцях, а якого ніяка сила не вигне!

Тож прийдіть на величавий концерт, вільні поселенці Америки. Прийдіть усі, що носите ім'я України чи Українки — віддати честь тим Героям, що віддали свої буйні голови за Тебе, Народе! Не пожалійте кілька годин часу, як вони не пожалили свого життя. Маючи в серцях їх заповіт, підемо з ділами, всі що раз напружимо свої сили і данцюхи неволі тріснуть та воскресне Україна на вістрях наших шабель! Ми мусимо зтищити відвічних ворогів України, що розпняли її на хрест чотирма кордонами, й мусимо помститися за всіх Луцейків, Крупів, Ольг Бесарабових, Любовичів, Пісецьких, Головінських, Голоядів; за всіх тих, котрі були розстріляні, повішені на шибеницях ганебної Польщі!

„Ми, Українці на еміграції, разом з Вами за океаном присягаємо, що:

„Вогнем і клекотом пожеж простелим шлях до рідних нам меж!

„Не утече від помсти Лях; ляхівським трупом встелим шлях!

„Не стежками вселюдських прощ підемо здобути волю України;

„А в бурю, мряку й дощ — підем боротись ми аж до загину!!!"

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

УВАГИ ДО ДОПИСУ ГР. БОЙКА.

Слава Ісусу Христу.

Яко членица відділу 245 У. Н. С. хотіла би я дещо написати до „Свободи", бо жаль мені, як наша українська молодіж подає до газети всякі просто сказати блуди. Так пише Frank Boyko дня 1-го жовтня, і обстоює за гр. Flora. Він пише, що наші священики не навчається по англійськи. Але як можуть наші українські священики говорити по англійськи в нашій українській церкві, коли інші народи не говорять в своїх церквах по англійськи, а тільки по своїому?

Мр. Бойко каже, що священики кождої неділі говорять те саме. Мій слабий розум показує, що Ісус Христос научав людей і та сама наука існує до кінця світа. Та пропові́дь не є та сама, тільки є інша. Як Мр. Бойко каже, що вона все та сама, то може Мр. Бойко прийшов до церкви в тоту саму неділю аж за рік, то йому я здавалося, що священики голосять усе ту саму науку

Мр. Бойко дальше пише, що священики називають своїх парохіян пиняками. Я тільки то чичуть на людей, бо є деякі люди, що приходять троха підхмелені. Але як я маю чисту совість і в нічім не чуюся винуватою, то хоч священик на кого кричить, то мене це не обходить, а тамтой другий раз прийде теж з чистою совістю.

Я дальше читала в газеті, що наші священики не вчені по американськи говорити. Я скажу, що чейже ми виплекані українською кровю і наслухавщись досить в школах по американськи, раді хоч раз в неділю послухати науки по українськи. Мр. Бойко пише далі, що наші священики не розуміють багато про „боли". Алеж священики були вчені голосити божу науку, а не вчити грати в „боли".

Дальше пише Мр. Бойко, як священик купував качку. Коли він такий мудрий і вчений, то най спитається своїх родичів або приятелів, як вони купували і розмовляли, як приїхали до того краю.

Він питає чи священик чув коли про тих героїв, котрі зробили стільки добра для того краю, та пише, що ми йдемо слідами тих героїв. Правда, і ми знаємо ім честь, але ми, дорогі браття і сестри, повинні йти слідами того героя, котрий зробив більше добра і більше мук перетерпів. Мр. Бойко певно знає Його Ім'я. Його Ім'я є Ісус Христос, котрий умер на хресті за наші гріхи.

Прошу мені перебачити, як я де помилилася, бо я не високо вчена, до української школи не ходила, а доперва що скінчила чотирнадцять літ, а по українськи писати вмію стільки, що мене мама і тато в дома навчили.

Марія Капустинська,
Кенсінгтон, Конн.

ПОДЯКИ.

Я, Йосиф Копеляк, член Братства св. Трійці, від. 320 в Балтімор, Мд., складаю цюру подяку головним урядникам за виплачення мені посмертного в сумі $1,000 по моїй дорогій жінці бл. п. Марії Копеляк, котра померла 25. серпня 1932 р. Бажаю якнайбільшого розвою У. Н. Союзови. Також дякую відділовим урядникам і членам, що взяли участь у похороні моєї жінки.

Гр. Іванович. секр.

ПОЗІР! БОФАЛО, Н. Й. ПОЗІР!

УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ГОРОЖ. КЛЮБ, Інк.

скликує

МАСОВІ ЗБОРИ

НА СЕРЕДУ, 12. ЖОВТНЯ 1932

на годину 7.30 ввечір

ДО НАРОДНЬОЇ ГАЛІ,

448 ELK STREET.

Проситься членів як також усіх Українців прибути. Будуть говорити кандидати усіх партій, що кандидують на уряди повітові, стейтові і державні; будуть також і українські бесідники. Тож усі на передвиборчі збори, всім нам треба і політикою інтересуватися, бо ми платимо тексі і т. п. Обовязком нашим знати, хто хоче рядити нашими гріхами. 234

Комітет.

У. А. Клюбу Горожанського.

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

БАВНДРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 9 жовтня, в годині популярн. Проситься прибути на час, щоби урядники все не чекали так довго на членів. Довгуючих проситься вирівнати свої заległости, бо в противнім разі будуть виключені. А ще проситься членів явитися на мітінг, той буде суспендований. — Т. Присташ, предс.; Як. Зезнік, кас.; Гр. Гаврилюк, секр.

ДІТРОЇТ, МІШ. Тов. Укр. Нар. Союза відділ 292 повідомляє усіх своїх членів місцевих і позамісцевих, що звичайні збори відбудуться в неділю, 9 жовтня, в годині 2.30 популне, в гали паровпадній при Калверт ст. Зрід. Проситься усіх членів явитися на мітінг, бо коли так зробите, як минувшого місяця, то треба буде більше половину членів суспендувати. Як видно, то ще сформи нема і Союз нікому не значить грошей, ані не продовжує безплатно обезпечення. І тім проситься поперва голосувати над реформою. Тому приходіть усі і довідайтеся як справа мається. Також членів за діти повинні платити, бо к тепер не можу закладати за вас, бо так само не працюю. — Микола Романів, предс.; Теодор Медвідь, кас.; Петро Кісєл, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. повідомляється членів бр. св. Василія, від. 365, що мітінг відбудеться в суботу, 8 жовтня, в годині 7.30 вечір, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул. Буде 3322 Н. Лавренс ул. Просимо всіх членів відбутися в суботу, 8 жовтня, в годині 7.30 вечір, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул. Буде забава. Починається в Домі Громади забава. Довгуючі члени обовязані вирівнати свої заległости, інакше з приходом разу нарахують на спенду. — І. Сорока, предс.; І. Сорока, кас.; Ол. Будай, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 9 жовтня, в годині 2-тій популдні, в Юсіян гал. — М. Медецький, предс.; С. Гавринік, кас.; — М. Корнова, секр.

ФРАНКФОРД, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 9 жовтня, в годині 2-тій популдня від ч. 2171 Вейнлан ул. Проситься всіх членів прибути на час бо є важні справи до полагодження. Проситься також довгуючих вирівнати свої заległости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Шандрій, пр.; Г. Махалюк, кас.; Й. Омелин, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Тов. Укр. Січових Стрільців, від. 61, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 9 жовтня, в годині 2-ій популдня, в церковній салі. Проситься усіх членів прибути і заплатити свої вкладки, а особливо довгуючих проситься, щоби дали знати, чи вони будуть платити, чи хочуть, щоби їх суспендували. — В. Шишка, голова; А. Бедник, кас.; Д. Іммук, секр.

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. „Мир", від. 324, повідомляє, що збори відбудуться в суботу, 8 жовтня, в годині 7.30 вечір, в домі Укр. Громади на 23-тій і Бравн ул. Буде звіт комісії, що займалася комісії, що займалася нарядом і справі нашого Товариства. Тому присутність членів конечна. Довгуючі члени будуть платити, бо хочуть, щоби їх суспендували. — Ів. Бурсак, кас., М. Туркот, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 234, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих членів, що тривартальний мітінг відбудеться в суботу, 8 жовтня, в годині 7.30 вечір, в домі Укр. Нар. Дому 214-216 Фултон ул. Проситься всіх членів прибути на час бо є важні справи до полагодження. Буде справоздання уряду і контр. комісії. Проситься членів кандидатів, котрі хотілиб стати членами, прибути на мітінг; бо тепер приймаємо без оплати. Пригадується батькам, котрі ще не виписали своїх дітей до Союза, най пришлють це на цім мітінгу, бо опіть не буде запізно. Довгуючим пригадується, щоби вирівнали свої заległости. — І. Кіселюк, предс.; М. Генега, кас.; К. Пілат, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітінг відбудеться в неділю, 9 жовтня, в годині 1-ій популдня, в гали паровпадній, 47 і Овен Ейве. Василь Д. Дж. Є важні справи до полагодження, тому обовязком всіх членів бути на мітінгу. Довгуючі члени нехай прийдуть на мітінг і вирівнають свої довги, бо інакше будуть суспендовані. — М. Шиєць, предс.; Гр. Ясьмік, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Вас. Великого, від. 364, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9-го жовтня, в гали церковній, зараз по Сл. Божій. Обовязком є кождого члена прибути на збори, бо є важні справи до полагодження. Проситься довгуючих членів, щоб по можности вирівнали свої заległости за себе і за діти, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Бутка Іван, предс.; Дм. Рибачок, кас.; Іван Сподар, секр.

НЬЮ ЙОРК, Н. Й. Укр. Запомогове Тов. Дністер, від. 364, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8 жовтня, точно о год. 8-ій вечір, в У. Н. Домі, 217 1st бт-та вул. Кождий член обовязково має явитись на цих зборах, бо є важні справи, а також почуєте відчит. Довгуючим пригадується, щоб вирівнали заległість. Приводіть нових членів і не забувайте вписувати дітей до У. Н. оддєла. За місяць припадає дань, тож пригадуємо членам, щоб заплатили як найбільше тижднів до розрахунку. — Е. Гузар, год.; Д. Костишин, секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. Тов. ім. Марійна Шалашевича, від. 94, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що трикартальний мітінг відбудеться в неділю, 9 жовтня, в год. 1-ій популдня, в гали Горож. Клюбу, 3570 Грейлінг ул. Довгуючих проситься вирівнати свої вкладки, а ще проситься членів і вирівнати свої вкладки, а суспендовані нехай постараються заплатити свою належність, бо в противнім разі будуть виключені. С кілька важних справ до полагодження, тому обовязком є кождого члена бути на зборах. Не занедбуйте нових членів до Союза. — Іван Курчак, фін. секр.

ЧИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 жовтня, в годині 12-ій в полудня, в гали церковній при Оклей і Райс ул. Проситься усіх членів обовязково явитись на згадані збори, а особливо проситься довгуючих більшу суму прибути на мітінг, вирівнати бодай в части свої заległости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Дається до відома усім членам, що У. Н. Союз вже має чотири роди нових обезпечень для старших, два роди для дітей. Хто би хотів знати більше про нові роди обезпечення, нехай зголосить до мітінгу по інформації до секретаря, або на адресу: 2210 В. Надтон Ст. — Іван Карпа, предс.; Тарас Шпилька, секр.

ЛІВЛЕНД, О. Тов. ім. І. Франка, від. 334, повідомляє всіх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 9 жовтня, в годині 12.30 полудня, в гали У. Н. Дому. Проситься всіх членів прибути на означений час на мітінг, бо є важні справи до полагодження. Довгуючі члени повинні вирівнати свої заległости, бо в противнім разі будуть виключені. Також повідомляється всіх членів за тих членів, котрі заплатить за дітей, бо інакше можете бути суспендовані. — Ред. Тов.

НЬЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє своїх членів, що три-квартальний мітінг відбудеться в суботу, 8 жовтня, в годині 7-ій вечір, в У. Н. Домі, 217 1st ул. Обовязком всіх членів прибути на цей мітінг і виповнити свої заległости, бо будуть суспендовані. Також довгуючі члени, що довгують по 2 місяці. Кождий член повинен бути присутний, бо буде справоздання уряду. — Е. Парницький, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. „Запорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться в гали церковній, у вівторок, 11 жовтня, в годині 7.30 вечір. Проситься всіх членів явитись на мітінг, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Довгуючих проситься вирівнати свої заległости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Новик Іван, предс.; Ів. Ковальчук, кас.; І. Сорохтей, предс.; С. Андрів, кас.; Д. Сподарик, секр.

УВАГА! УВАГА!

УКРАЇНЦІ З ФІЛАДЕЛЬФІЇ!

ШКОЛА УКР. НАЦ. ТАНКУ В. АВРАМЕНКА

запрошує всіх членів укр. організацій, як жіночих так і загальних, а також всіх танцюристів, що покінчили курси, на практичну організаційну

ЛЕКЦІЮ,

яку виголосить В. Авраменко

В НЕДІЛЮ, 9. ЖОВТНЯ 1932 Р.

в годині 2.30 пополудни,

В УКРАЇНСЬКІЙ САЛІ,

849 N. FRANKLIN STREET.

Підчас лекції буде інформація про виступ в Опері і участь в Світовій Виставі в Шікаго. По лекції будуть записи до Школи Танку і до Нац. Хору під проводом проф. Павловського.

Дорогі Українці! Коли бажаєте добра своїм дітям, та організаціям, то прийдіть масово, де порадимося над дальшою працею для добра України й Америки. 234

Управа Школи.

НЬЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ!

УВАГА!

ЗАХОДОМ КОМІТЕТУ ЗБАРАЖЧАН В НЬЮ ЙОРКУ

уряджується

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-ГО ЖОВТНЯ (ОСТ.) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБ. ДОМІ,

(MANHATTAN LYCEUM)

66-68 EAST 4th STREET, NEW YORK, N. Y.

Початок точно в годині 5-тій ввечір.

Вступ 40 центів. Музика домірна.

Увесь дохід з балю піде на допомогу будови Українського Народнього Дому в Збаражі. Тому на цім болі не повинно бракувати ні одного щирого Українця. Приходіть громадно! 234-5

За добру забаву ручить — **Комітет.**

УВАГА! БРУКЛИН, Н. Й. І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СТАРАННЯМ УКРАЇНСЬКИХ ЗЛУЧЕНИХ ТОВАРИСТВ: „ЗАПОРОЖСЬКОЇ СІЧИ", ВІД. 325 У. Н. СОЮЗА; УКР. РОБ. ПРОСВ. Т-ВА; Т-ВА ім. БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО, ВІД. 22 У. Н. СОЮЗ; УКРАЇНСЬКИХ КОЗАКІВ; АМАТОРСЬКОГО ДРАМГУРТКА; УКР. ЖІНОЧОГО Т-ВА ім. ЛЕСІ УКРАЇНКИ; УКР. РОБ. Т-ВА „ПРОСВІТА" І УКР. АМЕР. ГОРОЖАНСЬКОГО КЛЮБУ

відограється драму в 5-ох діях і 6-ох відслонах, під назвою:

„ДАЙ СЕРЦЮ ВОЛЮ, ЗАВЕДЕ В НЕВОЛЮ"

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 9-ГО ЖОВТНЯ (ОСТ.) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ,

101 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

Початок в год. 5-тій ввечір. — Вступ 40 цнт., Діти 10 цнт.

ПО ПРЕДСТАВЛЕННЮ БАЛЬ ПРИ КОЛЬОРОВІМ СВІТЛІ.

Запрошуються всіх любителів мистецтва побачити цю чудову драму, переплітану співами і танцями. Автор Кропивницький майстерно обробив цей твір, за що всі драматурги тодішнього мистецтва висловлювались прихильно.

Чи Ви давали коли своїому серцю волю? Колиж ні, то прийдіть і побачте, як Микита дав серцю волю і що з того вийшло. 234

Анатоль Курдидик.

КРИТИЧНИЙ РОЗГЛЯД ШКІЛЬНИХ ЧИТАНОК МАТВІЙЧУКА

(3)

Нарешті в наших руках Четверта книжечка — українська читанка для четвертої кляси Миколи Матвійчука, видана щойно минулого року у Львові. Сторінок у ній 196, ілюстрацій, як зазначено під заголовком, робив Е. Козак. Наклад книжки перший.

Це книжечка, що закінчує у кожної людини період основного приготування до дальшої, вищої школи, нераз цілої освіти людини взагалі. Тимто й повинна вона бути зложена міцно, грімко, залишити сильні враження і своїми стрічками розписати на завжди характер та знання дитини.

Після неї, після тієї Четвертої книжечки, дитина або матиме, коли пощастить їй доля, змогу брати ще книжку в руку, або й ні, і вона завершить остаточно світогляд нової освіченої одиниці-громадянина.

Усе те мав мабуть на увазі видавець книжки, бо „Четверта книжечка" вийшла зразково. І зложено, як і „Третю книжечку", за окремими відділами, але матеріял у цих відділах дуже поважний, хоча — власне в цьому і вартість читанки — достроєний до дитячого підходу, до світу і його явищ. С й тут при. відділ „Життя, Знання", але у ньому описано школярів усього світу, в ньому є оповідання Франка „Грицева шкільна наука", уступ про Пестальоцція, оповідання Стефаника „Підпис", про бібліотеку, про те, як друкують книжку — словом: подано дитині уже все, що повинна знати про науку й знання дитина, ступаючи у світ.

У той самий спосіб зложено й дальші відділи: „В родині, Серед людей, Про працю, Веселе, З життя звірят і птахів" і т. д. Цікаві зокрема чотири останні відділи читанки: З історії винаходів, За Україну, Тарас Шевченко й Оповідання з історії України; вже самі заголовки кажуть, скільки знання дадуть вони школяреви, а коли зважити, що у відділі „З історії винаходів" є про Джеймса Вата, що винайшов парову машину; Стефензона, винахідника локомотиви; Фултона, що збудував перший пароплав; Тому Едісона та окрема історія летунства „Як чоловік навчився літати"; коли взяти під увагу, що у відділі „Тарас Шевченко" є уступ і вірш про нього зі світлинами та чотири його поезії, а у відділі „Оповідання а історії" є поруч поважних уступів про наших предків та початки Київської держави чудові вірші про перших наших князів, пера нашого соловія О. Олеся — то і про них мусимо сказати, що вони незвичайна й мистецька скарбниця для цього, щоби школяр брав з неї та устійнював свій національно-громадський світогляд.

Четверту книжечку зложено, зокрема використовуючи знову найкращих світочів нашої літератури, головно тих, що щирою безпосередньою мовою говорять зі серця до серця. Отже маємо тут описання психології селянина, Василя Стефаника (Підпис, Виводили з села, Семенко), чутгевого М. Вовчка (Два сини, Сестра), П. Куліша (Бабуся, Сіра кобила), Нечуя-Левицького (Сади на Україні), Гр. Квітки (Маляр Кузьма), Ст. Руданського (Холодно, Циган на толоці, Вовк, Собачка й кіт), Л. Глібова (Вовк та ягня, Гай), М. Коцюбинського (У лісі), Самійленка (Метелик і капуста), Франка (Грицева шкільна наука), Федьковича (Дезертир), Грінченка, Маковея, Щоголіва й Головацького, з новіших О. Олеся (Лісе в осени, Українське військо, Заспів, Відрування наших предків, Смерть Олега, Війна з Греками), П. Тичини (Материн сон), О. Бабія (Лист вязня, Мореплавці, Тарас Шевченко), Клима Полішука (Малий повстанець), М. Підгірянки, А. Лотоцького і інших. Штаб оцих імен дає чергову запоруку про якість книжки з белетристичного боку, а незвичайно цікава описовка, та природи, низка народніх байок, казок, віршів і анекдот доповнюють її суцільно й гармонійно з педагогічно-дидактичного боку.

Ілюстраційна шата „Четвертої книжечки" також досконала, як і зміст. На неї зложилися: 31 люстрацій п. Андрусіва, серед яких на перше місце вибиваються архітвори до історії України, 8 — Е. Козака накоплюваною технікою, 8 — Скварка, 4 — Кульчицької, 1 — Новаківського, 2 — Цимбала, 2 — Мойстирського, 2 — Касіяна і кілька фотографічних кліше. Ілюстрації ці мусять навчити дитину й естетики, бо в них проведено ріжні відтіні ілюстраційного мистецтва від звичайного лінійового рисунку Цимбала, через ілюстраційний туш Козака й Андрусіва, теперу й сепію, до накоплюваної техніки Козака, деревориту Касіяна й стилевих рисунків Кульчицької й Новаківського. Цю ілюстраційну шату замикає дуже добре інша від усіх попередніх, виконана в стилю народнього узору, оздалинка п. Андрусіва, що естетично й свіжо схоплює зо очи.

Словом — зроблено усе, що було можливе, щоб ця книжка стала скарбницею і щоб дитину привязати до неї. Сміло можна заявити, що дуже сумніне, щоби подібні читанки в наших сусідів були кращі, або й такі самі змістово й ілюстраційно. Дитина мусить полюбити таку книжку, така книжка мусить залишити враження й глибокі різи в душі школяря.

* * *

Хоч як не надається рецензійно-критична оцінка для рекламових кличів, то всеж дозволимо собі, тому, що вони й пливуть зі щирого серця і зі свідомости відповідальности за цю рецензію, заявити:

Коли взяти під увагу усі чотири книжечки видання Миколи Матвійчука, коли охопити їх поглядом духа, як арсенал, що ним узброюється душу дитини, як приладдя, що різьбить й укладає риси її характеру — мусимо визнати, що цей арсенал чи різьбарське приладдя незвичайно достроєні до дитячого віку, створені великим знанням дитячої психіки і за малими промахами в стилі й укладу, що дадуть легко перенестися в найближчих виданнях — зразкові. Нам доводилося бачити багато ріжних дитячих читанок, але таких, як ці — ніколи.

Тому то підтримуємо ще раз, обовязок за батьками, що почувають відповідальність за духове вироблення дітей, купити їм ім чи то для науки в публичній школі, чи приватної дома — тільки і тільки читанки видання Миколи Матвійчука.

(Конець).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

СПЕЦІЯЛЬНІ ЦІНИ

— на —

ПТНИЦІ

— і —

СУБОТУ

P. Stasiuk

124- 1st Avenue

між 7-мою й 8-мою вулицею білий дім у бльоку

New York City

ВУДЖЕНІ ШИНКИ

ЗАДНІ

15 ц. фунт

СВІЖІ ШИНКИ

ЗАДНІ

14 ц. фунт

ВУДЖЕНКА

З РЕБЕРКАМИ

ЦІЛИЙ СТРИП

11 ц. фунт

ТЕНДЕРЛОЙН

ВУДЖЕНИЙ

20 ц. фунт

КОВБАСА

СВІЖА НЕ ВУДЖЕНА

22 ц. фунт

ВИТНІТЬ ЦЕ ОГОЛОШЕННЯ!

ВАЖНЕ ДЛЯ ВЛАСНИКІВ РАДІО-АПАРАТІВ.

ЧИ МАЄТЕ КЛОПІТ З ВАШИМ РАДІОМ?

На дніях заснівано у місті Нью Йорку нове підприємство під назв.:

„GUARANTEE RADIO SERVICE"

яке гуртує коло себе найздібніших радіо-механіків, готових кожної хвилі піддати свою чесну і совісну обслугу всім, хто за такою обслугою до нас відвернеться, чи то листовно, телефонічно чи особисто.

Ми гарантуємо, що в протягу 24-ох годин Ваше зіпсоване радіо буде як нове, при чім заощадимо вам багато непотрібних коштів, а собі здобудемо вашу довіру.

Направляємо і переробляємо всіх виробів радіів, комбінації і фонографи по найвигіднїших оплатах. Будуємо нові і перестаровуємо вам дяти (дроти на даху) по найновіших методах. Не берємо жадної оплати за „тестованнє" лямпок і за екзаміняцію вашого радіо.

НАЙДЕШЕВШІ РАДІЯ І КОМБІНАЦІЇ ПРОДАЄМО ДЕШЕВШЕ ЯК ДРУГІ. 234

Пишіть, телефонуйте або заходіть до:

„GUARANTEE RADIO SERVICE"

445 E. 9th ST., cor. Ave. A. NEW YORK, N. Y.

Telephone: Algonquin 4-0658.

ПЕТРО ЗАДОРЕЦЬКИЙ і ЮРІЙ БУНДЗАК, властителі.

Д-р Г. Г. Скегар (Шикаго, Ілл.)

НАШІ МОЛОДІ ПОЕТИ

Часть V.

Всім, що інтересуються поступом Українців за океаном, цікаво буде знати, що роблять Українці в Канаді. Цілу цю частину я присвячую „Канадійцям". Перший з них є **Дмитро М. Гуньокевич.** Приїхав він до Америки з села Лисовичі, повіт Долина, Галичина, дня 14. березня 1911 р., маючи тоді 18 літ. Побувши короткий час в Америці, виїхав до Канади, де осівся на стало у Вінніпегу. Будучи веселої та живої вдачі, вступає він в рідні українські організації та помагає „пхати наш віз догори", як ми це в Канаді говоримо. Пригляпувшись добре українському життю на широких канадійських преріях, починає він тоді заповняти широкі прогалини — пишучи такі драми і комедії, яких бракувало Українцям у Канаді. Тому, що всі ті писання були зроблені „неначе на замовлення" (я цим хочу сказати, що автор все підбирав такі фази з життя, які були би найліпше зрозумілі Українцям), публика громадно приходила до театру на виставу його творів. З часом навіть старий край заінтересувався його писанням та почав друкувати його твори. Тут подаю повну листу писань п. Гуньокевича.

„Українська Книгарня" у Вінніпегу видала такі твори: 1) „Драма на 5 дій „В галицькій неволі" вийшла в 1921 році. 2) Трагедія на 4 дії „Серед граду куль" вийшла в 1923 році. 3) Поема „На хвилях любови" друкована в 1928 році. 4) Комедія одноактівка „Навчить біда ворожити, як нема що в рот вложити", видана „Укр. Голосом" в 1926 році. 5) Драма на 5 дій „Жертва темноти" (з життя канад. емігрантів), видана Видавництвом „Русалка" у Львові в 1924 р. 6) Комедія на 5 дій „Клюб Суфражисток", видала „Русалка" в 1925 р. перший наклад, а в 1932 р. другий наклад. 7) Драма на 5 дій „Кровавi перли", видала „Русалка" в 1926 році. 8) Жарт на одну дію „Панські примхи", видала „Русалка" в 1928 році. 9) Трагікомедія на 3 дії „Маївцями", видала „Русалка" в 1931 році. 10) Різдвяна картина на 2 дії „Рождественська Ніч", видало Видавництво „Промінь" у Вінніпегу в 1924 році. 11) Дiточа картина на 2 дії „Не забули", видав „Промінь" у 1928 році. 12) Жарт „Славко в тарапатах" і „Витай, весно", видав „Промінь" у 1927 році. 13) Вірш „Потомки героїв", видав „Промінь" у 1928 році. 14) Історична драма на 5 дій „Рай і пекло на землі", вже ставлена по театрах цілої Канади, однак ще не була друкована книжкою.

Багато новель та коротких повістей п. Гуньокевича було друковано в календарях „Канадійського Фармера", „Канадійського Українця" та „Української Голосу" в роках 1922, 1928 і 1932. Автор повідомляє мене, що кінчить тепер нову комедію, взяту з життя української інтелігенції у Вінніпегу (фарса на 3 дії). Також приготовляє „Денник", який вийде книжкою.

Отсе мав би бути наш найбільше плодовитий письменник за морем. Не входжу тут у літературну оцінку тих творів. На всесвітнім літературнім ринку оті драми не будуть зясніти як бриляити (бо й так дуже мало є таких драм), але для Українців є вони великим здобутком, бо наша публика любить ті драми і їх розуміє та радо приходить на їх виставу, бо у Вінніпегу я бачив театри битком набиті.

* * *

Коли хтось приїде до Вінніпегу та зайде до „Народного Дому", то почує там, що одним з перших працівників в просвітно-драматичних товариствах був **Семен Ковбель.** Не обійшлися жадні громадські наради без участи С. Ковбля; не засновано жадного товариства, щоби Ковбель не був у комітеті. В театральних представленнях Ковбель грав головну ролю. І в датках на народні цілі Ковбель вів перед. Все ввічливий, усміхнений, жартівливий. Таким знаю його від 1913 року, таким остався він по сьогоднішній день. Між молодими і між старшими був все поважаний. Навіть уже тоді, коли іней приспав його волос, Ковбель затримав молодість духа. Всі промови свої виливав з серця і нераз утирав сльози, коли говорив про будуче Українців у Канаді. Крім того ненавидів похвали. Все, що робив, робив для добра загалу.

Не сумуй, народе!... Не для тебе плач!...
Бо ти це бездомний в нерідній країні,
Ти не без притулку в світовій руїні,
У тебе є хата!... Подивись, побач!...

Правда, твою рідню вороги спалили,
Городець, загоник кулями порили,
А сини-вірнята кістьми полягли,
Твій батько старенький могили копає,
Твоя ненька рідна в наймах пропадає,
А сестру-голубку в ясир потягли.

Дітям сиротятам хлібець зрабували,
Коровку острюнко на мясо забрали,
А церковця рідна, твого серця рай,
Стоїть моя труп гоаий серед пожарища,
Без вікон, дірява, кругом цвинтарища,
І з неї гранати узяли свій пай.

Дзвони, що в неділю так мило лунали,
Тобі відпочинок по праці звіщали,
Спокій та відраду на душу лили,
Тепер їх з дзвиниці ворони здіймали,
Їх виглид, їх голос на інші змінили,
Життя руйнувати у світ потягли.

А де ще осталась мізерна хатина,
Що колись пишалась життям мов калина,
В садочку вишневім на краю села,
Тепер стоїть гола, стріха не пошита,
Мов та домовина грозою сповита!
А з неї вдовиця в добри утекла.

В зграницах голодні собаки заводять,
Нужда, голод вкупі з заразою бродять,
Отсе, мій народе, твій родямий край!...
Отсе та земляця, в котрій ти родився,
Що за море хліба шукати пустився.
Однак не сумуй же! Не плач! Не ридай!

Добре памятаю, як на бенкеті отворення „Українського Народного Дому" в 1916 році п. Ковбель виголосив промову, а відтак відчитав слідуючий свій вірш:

Бо сліз ще замало, щоб горе залити,
Ти народ великий! Тобі треба жити!...
Тебе не зломали буранні дні!...
Всі вороги злоби цілимй віками
Кров з тебе точили цілими ріками,
Однак ти, народе, ще не згинув, ні!

Ти живий! Могучий!... У тебе ще сила,
У тебе є мова твоя рідна, мила,
У тебе є хата, хоча на чужині,
Тут у тяжкім горю ти знайдеш розраду,
І ділом докажеш, що ти не позяду
В заморській, прибраній, новій вітчині.

Тутки на чужині тебе пошанують,
Тут любов і згода в тебе запанують,
А жертви із серця ти не поскупиш,
Тут огонь родинний серце твоє вгріє,
А світло науки проміні розсіє,
Потішся, народе! Чогож ще тужиш?

Тут люба надія в душу твою гляне,
Що по лютій зимі знов весна настане,
І рідна земляця знову зацвите,
Як по тучі-громах добро сонце гріє,
А вітрець легонький тумани розвіє,
Й оживе ізнову, що в тебе святе.

І'я хата, народе, це твоя святиня,
Для твого розвою могутня твердиня,
Вона тобі долю й славу збереже,
Ти від її стріху разом ся згуртуєш,
Тут для дітей своїх будучність збудуєш,
Вона тобі замісць рідної буде.

А спори, незгоди пора вже лишити,
Бо в єдности, в згоді краще буде жити,
Нехай процвитає велика рідня!...
У тій рідній хаті горнись до науки,
До тебе Вкраїна простягає руки,
Не сумуй, народе!... Будучність твоя!

Не буду теж широко розводитись над тим, в який спосіб клясифікується вартість літературних творів. Думаю, що це найважніше, як який твір впливає на читача. Коли якийсь твір заставляє читача плакати, або зворушує його чи злостить — це вже знак, що автор твору вмів підійти до життя реалістично. І я вже вважаю твір добрим, якщо він викликує у читача почуття смутку чи радости. З того боку цінную саме поезію „Дочка і мати", яка звучить:

ДОЧКА І МАТИ.

Горить, палає вдовину хата,
Чорний стовп диму в небо несеться;
Сусіди збігаєся, щоб ратувати;
Тривожний звук дзвонів гучно злеть-
ся.

Бігають сусіди з драбинами,
Кричать: „Води, води давай!"
А жінки з жаху збилися гуртками,
І плач і зойк, що світу край.

„Держіть! Держіть!" — Удова Настя
Біжить, кричить і в хату преться.
„Пустіть мене! Там моє щастя!
Моя дитина! Мій світ увесь!"

„В колисці плаче! Ратуйте, люде!
Пустіть мене, пустіть мене,
Мені без неї життя не буде"!
Вирвалась, просто в огонь жене.

Ахнули люди і заніміли.
Таж страшна смерть там нещасну жде.
В смертельнім жаху всі отовпіли:
Дві душі марно тут пропаде.

Нараз, о Боже! Не дай нам кари!
З лоскотом стеля валиться вниз,
А іскри стовпом збились до хмари,
Комин лиш тільки вгорі повис.

А з іскор, глянь!е! Чудо неначе:
Геройська мати, мов дикий звір,
До себе тисне дитятко сплаче,
Несамовито жене на двір.

В ту мить обллли водою люди
Омлілу Настю. Спечена твар.
Взяли дівчатко від її груди,
Де не діткнувся якось пожар.

Нещасну матір взяли в лічницю,
Дитя далекий родич узяв.
Порятували бідну вдовицю,
Кожний, що міг лиш, від себе дав.

З часом вдовиця прийшла до сили,
Люди хатину склали нову,
Тільки що рани лице скривили,
Сліди остались ще від огню.

Доня росте, моя квітка красна,
Мати голубить дою, пестить,
„Моя потіхо! Зіронько ясна!"
А рік за роком скоро летить.

Мати працює ночами, днями,
Щоби Олесю в школу віддать,
Щоб її доня колись з панами
Могла рівнатись, не горювать.

Сама у місто в найми нанялась,
Щоби Олесю бачіть все,
Щоб її доня не сумувала,
Коли гостинця не принесе.

Донечка любо плива в розкошах,
Мов вільна пташка щебече все,
Не знає нужди в одежі, грошах,
Мати останне дні несе.

* * *

У пишній салі лише забава,
Музика жваво тне „мазура";
Олеся веться пишно, як пава,
Не знає, що то злидні, жура.

Хлопці, як мухи до меду, липнуть,
Кожний Олесю радий обнять,
Кожний життя би дав подовину,
Щоби лиш з нею потанцювать.

А Настя бідна в темнім куточку
Стала несміло оддалеки,
Щоб тільки глянуть на свою дочку,
Щоб порадіти щастям дочки.

„Олесю, глянь но! Що за потвора
Так за тобою в одно стежить?
Я її бачив, як позавчора
В Жидів нанялась воду носить".

Олеся жваво в бік повернулась
І свою неньку пізнала вмить.
Аж із досади вся ізрідгнулась:
„Чогож вона ще осьтут чепить?

„На сміх принесла свою уроду,
Щоб людям радість закалотить!
Ходім відсіля на прохолоду!
Щоб на потвору нам не глядіть".

Вийшла Олеся від руку з милим,
Музика дальше скочної тне,
А нещ з щастя згадалась хвиля,
Як вона доню з огню несе.

У херувима, немов на крилах,
В надземнім щастю сповить домів.
Не дурно тільки для доні жила...
Чиж треба в доказ не більше слів?

С. Ковбель.

Ми нераз так дивно почуваємося, що без сліз не можемо прочитати ніякої зворушаючої поезії. Понижче подаю поему „Краса", яка належить до таких, які годі читати з сухими очима. Ось вона:

КРАСА.

Раз учитель дітям в школі
Про красу оповідав:
Всюда красно — в лісі, в полі, —
Хто краси не оглядав.

Той нещасний на цім світі,
Нема в нього талану...
— Ану, скажіть мені, діти,
Що найкраще і чому?

Хто з вас знає, що найкраще?
Ану, діти, розкажіть,
Що вам любе, найдорожче, —
Свої душі покажіть...

— Я був в парку, — Івась каже, —
Ой там всюди гарно так!
Трави, цвіти, сидеш, ляжеш...
Це найкращий в мене смак!

— А я люблю гарні коні.
Боже! Що то за краса!
Грають, скачуть во болонні,
Виробляють чудеса!

— А у мене Святий Вечір,
То найкращий в світі час!
Яка радість! Яка втіха!
Це признає кожде з нас!

— А я ляльку, — каже Галя, —
Люблю гарну понад все.
— А я люблю, — каже Гапя, —
Як щось мама принесе.

І так діти щебетали,
Що хто любить понад все!
Декотрі то й сперечались:
— Отце краще! — Ні! Отце!

Лиш Марусенька сирітка
Стоїть сумно у кутку,
Личко гарне, яки цвітка,
А сльозонька на верху.

— А я, любко Марусенько,
Чи не бачила краси?
Ану, скажи нам, душенько:
Що найкраще понад все?

Марусенька стрепенулась,
Втерла сльозу рукавом,
Подивилась, усміхнулась,
І каже сумним голоском:

— Коли раиком сходить сонце,
Закрасить всі небеса,
Я поглину у вікопце,
Господи! Яка краса!...

Моя ненька, як вмирала,
Сонечко тоді сходило,
„Дивись, доню", це сказала,
„Воно мені все світило,

Мене гріло, цілувало,
І тебе, доню, так буде
В твоїм горю потішало...
З сонцем, доню, щастя йде!

А як будеш ти страждати
В поневірці, у наймах,
Все згадай, що твоя мати
Там, де сонце, — в небесах!...

Мати гляне, усміхнеться,
Пригодубить, попестить!
Тоді смуток тій мінеться,
Доню моя, не плач!... Цить!..."

Мою неньку поховали,
Вже до мене не прийде!
Я що ранку вигладаю,
Коли сонечко зійде.

То матуся з неба гляне...
Усміхнуться небеса,
Отце радість, любий, пане,
І надземна тут краса...

Пан учитель втер сльозину,
Подивився і зітхнув
То заплакану дитину
До сердешка пригорнув.

Усі діті посумніли,
Баисали сльози, як криштали,
І сирітку обступили,
Розгаяли тяжкий жаль.

А у вечір кожне неньку
Попросило, як заснуть,
Щоб збудила так ранепько,
Поки сонце не сходить.

Всі прирекли, що у літку
До схід сонця муть вставать,
Щоб побачить, як сирітку
Буде ненька цілувать.

С. Ковбель.

УВАГА! УКРАЇНЦІ МІСТА НЮ ЙОРКУ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОГО ТОВ. „ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ", відділ 117 Укр. Нар. Союза, в Ню Йорку

уряджується

Величавий Баль

В СУБОТУ, ДНЯ 8-ГО ЖОВТНЯ (ОСТ.) 1932 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІМ РОБІТНИЧІМ ДОМІ, (MANHATTAN LYCEUM)

66-68 East 4th Street, New York, N. Y.

Початок в годині 7.30 ввечір.

Вступ 50 центів. 234-5 **Музика першорядна.**

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 375, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 жовтня, в годині точно 12.30 в полудне. Просить прибути на збори і вирівнати свої датки за перший місяць. В цей найлішнш нагоді вступають в члени У. Н. Союза і Тов. Тепер приймається в члени без вступного, тому користайте з нагоди. — Іван Чопик, предс.; Гр. Козак, кас.; С. І. Крутий, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Буковина", від. 14, повідомляє своїх членів і взагалі всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 8 жовтня, в годині 8-мій вечір, в Роб. Домі, 66-68 1ст 4-та вул. Проситься кождого члена бути на цих зборах, бо справа дуже важна і тому кождий член має бути присутний. Також хто має кандидата на члена проситься принести з собою, бо тепер приймається членів без оплати вступного. Тому обовязком є кождого члена, щоби про кождого члена і подбіяти нові члени. — М. Т. Паламарюк, фін. секр.

ФІНІКСВІЛ, ПА. Подається до відома членам відділу 321, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 9 жовтня, в год. 2-мій вечір, в галі парохіяльній. Всі члени мі сцеві і позамісцеві обовязані на цей мітинг прибути в однім числі, бо на мітингу буде присутний гол. радник У. Н. Союза, С. Самборський, котрий пояснить справу реформи в У. Н. Союзі. Проситься, щоб тим разом прибути в означеній час. — І. Яворський, предс.; Ф. Цепз, кас.; М. Фага, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сош. св. Духа, від. 237, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 9 жовтня, в годині 1.30 пополудни, в У. Н. Домі при 6-тій і Ворд ул. Тому, що на денпім порядку є важні справи, то обовязком кождого члена є бути на мітингу. Напоминається довгуючих членів, щоби вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть асусповані. — Лука Бадгіка, предс.; Гр. Забинко, кас.; Гр. Стецїв, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 50, повідомляє своїх членів і взагалі, що місячні збори відбудуться в суботу, 8 жовтня, в годині 7.30 вечір в гали церковній. Проситься членів прибути в значний час, щоби ми могли приступити до порядку. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости. — Іван Глинь, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 249, повідомляє своїх членів і замісцевих членів та членинь, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 9 жовтня, в годині 12.30 в полудне. Проситься прибути точно в означеній час, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Також маємо дещо цікавого для членів і членинь. Не вимишлять член заплатить свої датки, бо в противнім разі можуть бути зрезольовані. — Іван Гринчук, кас.; Микола Савка, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Т. Шевченка, ч. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 9 жовтня, точно в годині 1.30 пополудні, в своїм Нар. Домі, 620 Морріс ул. Проситься всіх членів прибити на мітинг в означеній час, бо маємо дещо важного до полагодження, непорозуміння в справі каси. Також маємо дещо цікавого для членів і членинь. Не вимишлять член заплатить свої датки, бо в противнім разі постуиться після статута. — Юрій Ясенчак, предс.; Ю. Болотинюк, кас.; М. Мурин, секр.; П. Болотинюк, кас.; Ф. Новак, секр.

МАНВІЛ, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, повідомляє, що квартальний мітинг відбудеться в неділю, 9 жовтня, в годині 2-ій пополудни, в домі Українського Будо справедливих Українців і взагалі громадській комісії. Кождий член має обовязок бути присутний на мітингу, а також приносити свої датки. Не вимишлять член заплатить свої датки, бо в противнім разі постуиться після статута. — Ю. Мурин, предс.; Дмитро Федина, кас.; Микола Новак, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

СЕМКО МИРУЦЬКИЙ походить з села СЕМКА ЗАЛІСЬКОГО (Solumney), походить з села Нестанів, пов. Тернопіль. Хто би о нім знав, або він сам, прошу зверитись на адресу:

СЕМКО МИРУЦЬКИЙ,
187 Dartmouth St., Cohoes, N. Y. 2134

ПОГОРЇЛЕЦЬ хоче виплатити шоп на бучерню і гросерню, разом з мешканнем. Інтересовані нехай голосяться до:

WILLIAM DIUDIUK,
212 High St., Pheonixville, Pa. 2134

ФАРМА 71 АКРІВ, дім 5 кімнат, барна, ліс і вода, 3½ миля до міста і стації. Самотний чоловік може сейчас продати. Ціна $2.750. Голосити ся до:

K. G O S,
BOX 609, MANVILLE, N. J. 2134

ДАРЕМНО НА АСТМУ.

Коли ви терпите на напади Астми так страшно, що аж вас дусить і мучить вас дих, коли не можете спати через ніч, коли ви відчаєтесь, що ще зарядь може ваше здоровля, не зпиїтесь писати собі до **Frontier Asthma Co.** по дарсмно пробні цієї знаменитої методи. Нема рижись, що вжите її чи вірите в неї, коли нобудь почув сонцем, дишіть по цій дарсмно пробі. Коли терпіливість ціле життя і пробував що тільки знав, коли нобудь почув вірити ви цьком знеохочені, то таки не тратьте надії, вішіть пись по дарсмно пробі. Це нас нічого не буде коштувати. Адресуйте:

FRONTIER ASTHMA CO.,
44-S Frontier Bldg., 462 Niagara St., Buffalo, N. Y.

ФАРМА 115 акрів, старі будинки, багато лісу. Ціна $500.

ФАРМА 152 акри, стейтова цементова дорога, великі старі будинки. Ціна $1200, вплати $500.

ФАРМА 140 акрів, гарні будинки, ліс, коні, корови, вівці, бедрок, машинерія, засіб. Ця фарма варта $9000, продається за $5000.

S. Moranski,
14 E. Wahington St., Bath, N. Y. 225-32

666

ПЛИН—ПАСТИЛЬКИ—МАСТЬ

Здержить простуду в одній дни, бо головні або невралгію в 30 мінутах, малярію в 3-ох днях.

666 МАСТЬ на ПРОСТУДУ ГОЛОВУ. Найуспішніші відомі доси средства.

Домашні адреса і телефон:
2967 WEST 14th STREET.
Atlantic 2463 J.
ПЕРШИЙ І ОДИНОКИЙ УКР.
ШТОР З ЦВІТАМИ
МАРІЇ РОЗУМІЛО
ЦВІТИ НА ВСЯКІ ОКАЗІЇ.
ЦІНИ ПРИСТУПНІ.
Шлюбні вельони на замовлення. Весільні букети наша спеціяльність
2515 PROFESSOR STREET.
CLEVELAND, OHIO
Telephone: Professor 8652.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

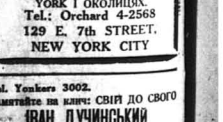

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY

Tel. Yonkers 3002.
Памятайте на ключ: СВІЙ ДО СВОГО
ІВАН ДУЧИНСЬКИЙ
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
46 WASTINGTON STREET, YONKERS, N. Y.

В разі нещасливого випадку удайтесь до мене, я Вас обслужу чесно і совісно. — Обслуга в день і в ночи. Автомобілі до вашайму на всякі оказії.

ТАРЗАН І ЗОЛОТИЙ ЛЕВ. (70)

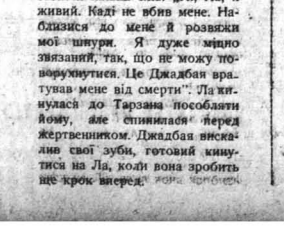

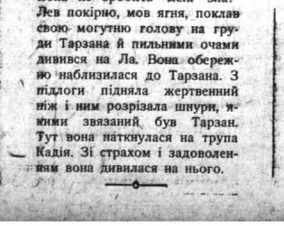

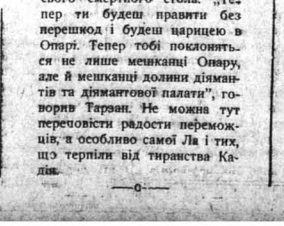

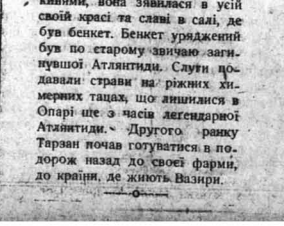

Тарзан почув крик розпуки Ла. Він зміг лише на бік повернути свою голову та сказати їй кілька слів. „Ні, Ла, я живий. Каді не вбив мене. Наблизися до мене й розвяжи мої шнури. Я дуже міцно звязаний, так, що не можу поворухнутися. Це Джадбая врятував мене від смерти". Ла кинулась до Тарзана пособляти йому, але спинилася перед жертвеником. Джадбая вискалив свої зуби, готовий кинутися на Ла, коли вона зробить ще крок вперед.

Тарзан скомандував львови: „Спокій, Джадбая! Спокій! Хай вона підійде до мене. Вона не зробить мені зла!" Лев покірно, мов ягня, поклав свою могутню голову на груди Тарзана й пильними очами дивився на Ла. Вона обережно наблизилася до Тарзана. З підлоги підняла жертвенний ніж і ним розрізала шнури, якими звязаний був Тарзан. Тут вона наткнулася на трупа Кадія. Зі страхом і задоволенням вона дивилася на нього.

„Твій найстрашніший ворог тепер мертвий", промовив Тарзан, встаючи на ноги зі свого смертного стола. „Тепер ти будеш правити без перешкод і будеш царицею в Опарі. Тепер тобі поклоняться не лише мешканці Опару, але й мешканці долини діямантів та діямантової палати", говорив Тарзан. Не можна тут перечвісти радости переможців, а особливо самої Ла і тих, що терпіли від тиранства Кадія.

Ла зарядила на цей вечір великий бенкет. Оточена зі всіх сторін жерцями та жерницями, вона зявилася в усій своїй красі та славі в салі, де був бенкет. Бенкет уряджений був по старому звичаю загинувшої Атлянтиди. Слуги подавали страви на різних химерних тацах, що лишилися в Опарі ще з часів легендарної Атлянтиди. Другого ранку Тарзан почав готуватися в подорож назад до своєї фарми, до країни, де жиють Вазири.